

Asia: VN/28640/2020-TEM-1

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

- **Yleinen palaute esitysluonnoksesta**

Keski-Suomen TE-toimiston näkemyksen mukaan kyseessä ovat tarpeelliset muutokset lakeihin työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta. Kyseessä ovat muutokset, joilla täsmennetään TE-toimiston ja kuntakokeilukuntien työnjakoa työttömyysturvatehtävien osalta sekä tarkennetaan muun muassa TYPPI-rekisterin ja URA-järjestelmän käyttöoikeuksia koskevia määräyksiä.

Lakiluonnos on selkeä ja suurimmaksi osaksi tarkentava esityksessä esiintuotujen lakipykälien osalta. Luonnoksessa avataan perusteet ja erilaiset näkökulmat erityisesti työttömyysturvan työnjakoon liittyvien resurssikysymysten sekä käyttöoikeuksien laajentamisen tai muutosten suhteen. Tarkennusta kuitenkin vielä tarvittaisiin joihinkin lakipykäliin, kuten asiakkaan siirtämisen perusteisiin takaisin TE-toimistolle.

Lakiesityksessä esitetty pykälien voimaantulon porrastaminen on tarpeen erityisesti työttömyysturvatehtävien laajemman siirron osalta. Tämän muutoksen linkittäminen työttömyysturvatehtävien keskittämisen aikatauluun on tärkeää, koska keskittämisen myötä työttömyysturvaan liittyvien tehtävien jako muuttuisi samanlaiseksi niin TE-toimistoissa kuin kuntakokeiluissa.

1) Työttömyysturvatehtävien laajempi siirto

Työttömyysturvatehtävien laajempi siirto kuntakokeilukunnille selkeyttää TE-toimistojen ja kuntakokeiluiden välistä työnjakoa työttömyysturvan peruslausuntojen osalta. Lisäksi laajemman

siirron myötä mahdolliset tiedonvaihtoon liittyvät viiveet poistuvat, kun lausunto voidaan antaa asiakaspalvelun suorassa yhteydessä.

Muutoksessa nykyisinkin TE-toimiston päivittäisessä asiakaspalvelutyössä tehtävien työvoimapolitiittisten lausuntojen laajempi siirto kunnille mahdollistaa TE-toimistoista siirtyvän henkilöstön työttömyysturvaan liittyvän osaamisen ylläpidon. Esityksessä tehdyt huomiot tehtävien laajemman siirron resursointivaikutuksista ovat paikkansa pitävät, sillä ei-harkintaa tai vähäistä harkintaa tarvitsevien lausuntojen tekeminen kuuluu TE-toimistoista siirtyvän henkilöstön tehtävänkuvioon jo nyt. Laajemman siirron myötä kuntasektorin työntekijöiden tehtävät voivat lisääntyä, mutta kokeilukunnille annettu työttömyysturvalakien perehdytys ja vastuu välittää asiakkaan työttömyysturvaan liittyvät tarpeelliset tiedot jo ennen muutosta valmistavat kuntasektorin henkilöstöä tekemään näitä tehtäviä. Muutoksen valmistelun yhteydessä on hyvä taata kuntasektorille riittävän kattava perehdytys. Tehtävien siirrossa on hyvä huomioida se, että työttömyysturvan peruslausuntojen valitusvastineet ja kantelut käsitellään eri toimijoiden toimesta eri TE-toimistoissa jo nykyisillään. Näiden käsittelyyn tulisi kuitenkin turvata riittävä osaaminen myös kokeilukunnissa. Tämä voidaan toteuttaa kuntien ja paikallisten TE-toimistojen yhteistyöllä ennen tehtävien siirtoa muun muassa perehdytyksen avulla.

Työttömyysturvatehtävien laajemmassa siirrossa on kuitenkin hyvä huomioida kuntien itsehallinnollinen rooli, jolloin työttömyysturvalain menettelyihin ja soveltamiskäytäntöihin voi tulla useita paikallistason ratkaisuja kunkin kokeilukunnan mukaisesti. Jo tällä hetkellä TE-toimistoissa on eroja työttömyysturvalain mukaisten perus- ja asiantuntijakäsittelyiden menettelykäytännöissä kuten siinä, miten peruslausuntojen valitus- ja kanteluasiat käsitellään. Lakiesityksessä olisikin tärkeää määrittää samanaikaisesti tapahtuvan työttömyysturvan asiantuntijakäsittelyiden keskitetyn yksikön rooli kuntien työttömyysturvalain menettelyiden ohjeistamisessa ja laintulkinnassa, jotta asiakkaiden yhdenvertaisuus työttömyysturvalain soveltamisessa ei olisi riippuvainen siitä missä kunnassa asiakkuus on.

2) Asiakkuuden siirtäminen kokeilun aikana

Lakiesityksessä asiakkuuden siirtämiseen liittyvien perusteltujen syiden täsmentäminen on tarpeen, jotta asiakkaan kielelliset ja muut perusoikeudet toteutuisivat kuntakokeiluiden aikana. Asiakkuuden siirtämisen perusteet vastaavat niitä perusteita, millä TE-toimisto voi jättää siirtämättä asiakkaan kokeiluun, mikä on olennainen yhtymäpinta.

Lakiesityksessä tuodaan esille erilaisia tilanteita, missä asiakas voi itse esittää siirtämiseen liittyvän pyynnön kotikuntansa alueen TE-toimistolle. Listaus ei ole kuitenkaan kattava. Lakiesityksessä tulisi myös täsmentää sitä, kuka tekee määrittelyn siitä, että siirto on perusteltu ja ettei asiakkaan palvelutarpeen mukaisten palveluiden saaminen siirron myötä vaarantuisi: TE-toimisto, jolta siirtoa on pyydetty, vai asiakkaan kotikunta.

3) Muut muutokset

Muut esitetyt muutokset ovat tarpeellisia täsmennyksiä ja lisäyksiä lakiin työllisyyden edistämisen kuntakokeiluista.

- **Kommentit julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muutosehdotuksista (2. lakiehdotus)**

Esitetyt muutokset julkiseen työvoima- ja yrityspalvelulakiin ovat nykyistä lainsäädäntöä täydentäviä. Harkinnanvaraisen kulukorvauksen muutoksenhakuun liittyvät esitykset ovat tarpeellisia lisäyksiä.

- **Kommentit työttömyysturvalain muutosehdotuksesta (3. lakiehdotus)**

Lakiesityksessä annettu muutosesitys on tärkeä täsmennys TTL 2a luvun 13 a §:n sanamuotoihin, jotta työttömyysturvalain mukaisten seuraamusten arviointi olisi mahdollista silloin, kun asiakas vetoaa kulukorvauksetta jäämiseen kieltäytyessään velvoittavasta palvelusta.

- **Kommentit työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain muutosehdotuksista (4. lakiehdotus)**

Monilaisen yhteispalvelun asiakasrekisterin, TYPPI-järjestelmän, käyttöoikeuksien myöntämiseen tuli muutos kesällä 2020, joka ei vastannut sitä todellista asiantilaa millaisissa virka- ja työsuhteissa monialaista yhteispalvelua toteutettiin. Muutoksen myötä määriteltiin, että kaikkien TYPPI-rekisteriä käyttävien henkilöiden tulisi olla virkasuhteisia. Kuitenkaan aikaisemmin kaikki rekisteriä käyttäneet tahot eivät ole olleet virkasuhteessa viranomaiseen.

Muutoksissa mahdollistetaan TYPPI-rekisterin käytön jatkuminen samalla tavoin kuin aikaisemmin. Jatkossa rekisterin käyttöoikeuksien myöntäminen ei edellytä virkasuhdetta viranomaiseen, mikä on tarpeellinen muutos.

Säynätmäki Tuula
Keski-Suomen TE-toimisto

Lahti Emmi
Keski-Suomen TE-toimisto